

УДК 376:378(477)

Оксана Бородіна

ВИКЛИКИ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

Сучасний світ ставить перед освітою нові виклики, зокрема процес впровадження поняття «інклюзія» в освітній простір не є винятком. Для того аби запровадження інклюзивних навчання було результативним і немало стихійного характеру необхідне виконання наступних умов: підготовка і перепідготовка фахівців здатних орієнтуватись, ефективно працювати, комунікувати у сфері інклюзії, сформована інклюзивна компетентність; професійна діяльність спрямована на здоров'язбереження і використання корекційно-розвивальних технологій; діяльність інклюзивно-ресурсних центрів; створення команди психолого-педагогічного супроводу в закладах з інклюзивним навчанням; наявність в інклюзивних навчальних закладах асистента вчителя та асистента дитини; забезпечення безбар'єрного доступу.

Підготовка і перепідготовка спеціалістів до професійної діяльності в умовах інклюзивного навчання здійснюється завдяки вивченню курсів

спрямованих на формування інклюзивної компетентності шляхом формування відповідних знань, умінь, навичок і якостей [1]. В багатьох закладах вищої освіти запроваджено курси «Основи інклюзивної освіти», «Інклюзивне суспільство», «Соціальна інклюзія», «Соціально-педагогічна робота з дітьми з особливими потребами» тощо.

Враховуючи низький рівень здоров'я сучасної молоді і той факт, що діти з особливими освітніми потребами мають порушення здоров'я фізичного чи психологічного характеру, професійна діяльність фахівця в сфері інклюзивного навчання повинна бути спрямована на здоров'язбереження і використання корекційно-розвивальних технологій.

Підставою для навчання дитини з особливими освітніми потребами в інклюзивному навчальному закладі є заява батьків і висновок про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини з особливими освітніми потребами, який надає інклюзивно-ресурсний центр. Завдяки рішення інклюзивно-ресурсного центру інклюзивна освіта не стає стихійною, при цьому діти з особливими освітніми потребами мають можливість не бути ізольованими в спеціальних закладах освіти та бути учасниками навчало-виховного процесу в закладах освіти [2-4].

Обов'язковим для функціонування інклюзивного навчального закладу є створення команди психолого-педагогічного супроводу. До складу команди психолого-педагогічного супроводу входять постійні учасники (директор загальноосвітнього навчального закладу та заступник директора з навчально-виховної роботи вчитель початкових класів або ж класний керівник (у випадках коли мова йде про дітей старшого віку, не початкової ланки навчання), інші вчителі загальноосвітнього навчального закладу, асистент вчителя, психолог, соціальний педагог, дефектолог, реабілітолог, батьки або є законні представники дитини з особливими освітніми потребами). Команда психолого-педагогічного супроводу виконує наступні завдання: збір інформації про особливості розвитку учня, його інтереси, труднощі та освітні потреби; розробка індивідуального плану розвитку учня з особливими освітніми потребами, її моніторинг та коригування відповідно до динаміки розвитку учня з особливими освітніми потребами, що включає перегляд індивідуального плану розвитку і визначення прогресу розвитку учня з особливими освітніми потребами двічі на рік; адаптування освітнього середовища відповідно до особливих освітніх потреб дитини; інтегрування учня з особливими освітніми потребами в освітнє середовище; формування дружнього та неупередженого ставлення до учня з особливими освітніми потребами в учнівському та педагогічному колективі [2-4].

Обов'язковою умовою для функціонування закладу освіти з інклюзивним навчанням є наявність посади асистента вчителя та за потреби асистента дитини. Таким чином вчитель не залишається сам на сам з інклюзивним класом, його професійні обов'язки розподіляються і на асистента вчителя.

Архітектурна доступність сприяє безбар'єрному доступу та передбачає наявність пандусів, поручнів, похилих бордюрів, ліфтів, кнопок виклику тощо, що дійсно відповідають встановленим нормам. А також дублювання

вивісок, написів, загальної інформації жестовою мовою. Наявність рельєфного покриття, в місцях, що вказують напрямки руху (пішохідні переходи) або ж попереджує про його припинення (світлофори, вокзали, станції метро тощо) чи виконує протиковзкову функцію. Наявність звукових сигналів для осіб з порушенням зору, що допомагають орієнтуватись у просторі (пішохідний перехід тощо).

Отже не зважаючи на те, що забезпечення ефективного інклюзивного навчання вимагає вирішення багатьох складних питань, українська система освіти докладає всіх зусиль та об'єднує фахівців різного профілю для їхнього вирішення, про що свідчать позитивні динамічні зміни в розвитку інклюзивного навчання в системі сучасної освіти.

Список використаних джерел:

1. Бойчук Ю.Д., Бородіна О.С., Микитюк О.М. Інклюзивна компетентність майбутнього вчителя основ здоров'я: монографія. Харків : ХНПУ ім. Г.С. Сковороди; видавець І.С. Іванченко, 2015. 140 с.
2. Інклюзивне навчання. МОН: веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya> (дата звернення: 26.04.2022).
3. Постанова КМУ «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр» № 545 від 12.07.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF#Text> (дата звернення: 26.04.2022).
4. Постанова КМУ «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами» № 765 від 21.07.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/765-2021-%D0%BF#n2> (дата звернення: 26.04.2022).